



Да почнем са оним са чиме сам прошли пут ову колумну завршио. Ако не воспоставимо систем вредности и ако не променимо однос према себи, према пријатељима и непријатељима, а нарочито према држави и према раду, ни три Путина нам не могу помоћи.

Путин је био и отишао, на најбољи могући начин искористивши своје београдске сате, закључно са спектакуларном представом на Маракани. А Србија је после њега, додуше, остала у нешто бољем положају, али и са много више неизвесности и недоумица него што их је било пре. Но, то нипошто не мора аутоматски бити лош знак. Ако дуго и без размишљања идете у једном – погрешном – правцу, па онда застанете и мало се поколебате, то споља делује као застој, криза и конфузија, али то такође може бити и увод у заокрет, прогрес и оздрављење.

Сигуран сам да је и сам руски премијер остао помало збуњен топлином дочека, тачније речено, ерупцијом емоција и одушевљења које га је дочекало када се појавио на Маракани. И та емоција нипошто није безначајан „капитал“, само ако га се жели, уме и сме адекватно употребити. Нема у свету (а богме ни у самој Русији) много места на којима руски лидери могу рачунати на такву добродошлицу и ни њима не иде у рачун да такав поклон изгубе и проиграју.

Постоји данас у Србији једна врста фанатичних русофила, склоних да Русију бране чак и у стварима због којих се сами Руси стиде и извињавају. Но, макар већ и због тога што нису тако утицајни, не треба их изједначавати са „НАТО-филима“, а поготово због тога што, за разлику од ових, они подржавају страну која нас, ако ништа друго, барем никада није бомбардовала и која нам је кроз историју – не рачунајући сан-стефанску епизоду – увек била заштитник и савезник. Ипак, може се уочити једна сродна врста структурно сличне некритичности и спремности да се, скоро по сваку цену, своје потцени, а туђе некритички хвали и велича. Укључујући ту чак и случајеве директног огрешења о нас. Тако се каже да би нас Русија сигурно много више помогла само да им се до краја препустимо, па чак и да би нас она Јељцинова Русија боље заштитила 1999. да наш војни врх није био на страни совјетских пучиста, да Милошевић није био комуниста, итд. А интересантно је да се такви коментари и слична оправдања ту и тамо могу чути и када је реч о Либији и изостанку руског вета на одлуку да се у Савету безбедности да зелено светло за интервенцију западних земаља у тој северноафричкој земљи.

Елем, заједнички став домаћих љубитеља „туђег сунца“ јесте да смо ми мали и бедни, да никоме не требамо и да је пука срећа – и дакако незаслужено – милосрђе уколико неко велики уопште жели да нас прими у своје окриље и прихвати да га, такви мали, безначајни и уз то још незахвални, следимо и служимо. (При чему се међу тим „добротворима“ углавном појављују Брисел и Вашингтон, понекад Берлин, а најређе Москва.) Али неће бити да је баш сасвим тако. И апсолутно сам сигуран да тако не мора бити. Него нас, плашим се, намерно и систематски слабе, пљачкају и доводе у безнадежан положај. А онда кажу – суочите се са реалношћу, погледајте какви сте неспособни и никакви, зато боље ћутите и радите оно што вам се каже.

У томе, поред осталог, у највећој мери лежи одговорност домаће политичке елите. Она није смогла снаге, а један део то очигледно ни не жели, да се томе супротстави, а начином на који се понаша кад год је у прилици само још додатно потхрањује и потврђује то уверење да смо најгори, да нигде није овако и да би било најбоље да нас неко узме под своје и стави под протекторат.

Иако је готово у потпуности прозападна и еврофилна, актуелна власт је изложена најстрашњим притисцима кад год покуша, или макар наговести да би могла да скрене са безалтернативног „еу-ропског“ курса (на пример, прошлог септембра, у Генералној скупштини УН, а вероватно ће притисци уследити и сада, након Путинове посете). Од њих се захтевају све теже све непопуларније ствари (од резолуције о Сребреници до геј-параде и преговора са приштинским властима), а истовремено им се ужурбано припрема најмање једнако кооперативна квази-алтернатива, за случај да се ови којим чудом успротиве, или, вероватније, за случај да потпуно изгубе подршку и легитимитет (А све друге опције или потпуно блокирају или оддржавају негде на ивици цензуса.) И тако ће незадовољни народ у једном тренутку добити какав-такав одушак и илузију промене, а зацртана игра наставити да се несметано одвија до краја.

У том контексту прилично трагикомично делује повремено заклињање челника СНС како они „ни по коју цену“ неће правити коалицију са ДС. Као да је то за било кога – сем, наравно, за непосредне учеснике у расподели колача – уопште битно у ситуацији када између њихових политика практично нема никакве разлике и када се они појављују као, ако је могуће, још и већи евроентузијастички од већ уморних и потрошених демократа.

Не кажем да је ово све већ готово и зацементирано, али сам сигуран да се тај сценарио већ увећало догађа. Не знам да ли се још може спречити, али барем знам да у тој фарси моја маленкост, баш као и већина читалаца овог текста, сигурно неће учествовати.